
	<p>МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p>	
---	--	---

Назва курсу	ОРГАНІЗАЦІЯ АГРОБІЗНЕСУ. МЕНЕДЖМЕНТ АГРОВИРОБНИЦТВА
Викладачі	Андрощук Ілона Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, https://management.kntu.kr.ua/pro-kafedru/androschuk
Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство» Спеціальність: 208 «Агроінженерія» Освітньо-професійна програма: «Агроінженерія»
Контактний телефон	+380967343224
E-mail	ilonka.tsarenko@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Обов'язкова дисципліна фахової підготовки, змістових модулів – 2. Форма контролю: екзамен Загальна кількість кредитів – 3, годин – 90, у т.ч. лекції – 24 годин, практичні заняття – 16 годин, самостійна робота – 50 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	технологічні системи у рослинництві, моделювання машин та обладнання для агропромислового виробництва, система точного землеробства та інформаційне забезпечення АПВ

1. Мета і завдання дисципліни

Дисципліна «Організація агробізнесу. Менеджмент агровиробництва» спрямована на формування системного мислення та комплексу спеціальних знань і вмінь щодо організації агробізнесу та управління підприємствами аграрного виробництва різних форм господарювання на засадах інноваційності та сталості; поєднання в цілісну систему знання про підприємства аграрного виробництва як відкриту систему управління в цілому, що дало б можливість майбутнім менеджерам у сфері аграрного виробництва сформулювати чіткі уявлення про природу та різноманітність функцій менеджменту сучасного підприємства в умовах невизначеності та кризових ситуацій, навчитись реалізовувати теоретичний функціонал на практиці на засадах інноваційності та сталості, що апробовано в процесі вивчення курсу шляхом створення власних проєктів.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Організація агробізнесу. Менеджмент агровиробництва» є надання здобувачам вищої освіти знань, вмінь та уявлень про методологію організації агробізнесу та управління суб'єктами господарювання в галузі аграрного виробництва.

Завдання дисципліни: вивчення концептуальних засад середовища функціонування підприємницьких структур у сфері аграрного виробництва у призмі невизначеності та кризових ситуацій, підходів до формування агробізнесу, ключових сфер агробізнесу, особливостей процесу створення, передумов ефективності функціонування підприємницьких структур, стратегій розвитку сучасного агробізнесу на засадах сталості, сутності менеджменту підприємств аграрного виробництва, основні функції менеджменту, основ прийняття та реалізації управлінських рішень, управління ресурсами та витратами; набуття навичок щодо організації, оцінки та аналізу можливостей підприємств аграрного виробництва, вміння оцінювати та обирати інноваційні ідеї для реалізації підприємницьких проєктів, здатність ефективно управляти фінансовою складовою діяльності, оволодіти навичками стратегічного адміністрування діяльності аграрного підприємства, вміти просувати підприємство на сучасному аграрному ринку.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Загальні компетентності

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння аспектів професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК5. Здатність працювати в команді.
- ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності

ФК1. Здатність розв'язувати складні управлінські задачі та проблеми в сфері сільськогосподарського виробництва.

ФК4. Здатність застосовувати сучасні інформаційні та комп'ютерні технології для вирішення професійних завдань.

ФК8. Здатність використовувати методи управління й планування матеріальних та пов'язаних з ними інформаційних і фінансових потоків для підвищення конкурентоспроможності підприємств.

ФК12. Здатність використовувати сучасні принципи, стандарти та методи управління якістю, забезпечувати конкурентоспроможність технологій і машин у виробництві сільськогосподарських культур.

ФК16. Здатність ефективно управляти підприємствами аграрного виробництва різних форм господарювання на засадах інноваційності та сталості.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Володіти комплексом необхідних гуманітарних, природничо-наукових та професійних знань, достатніх для досягнення інших результатів навчання, визначених освітньою програмою

ПРН 5. Приймати обґрунтовані управлінські рішення для забезпечення прибутковості підприємства.

ПРН 6. Приймати ефективні рішення стосовно форм і методів управління інженерними системами в АПК.

ПРН 13. Здійснювати ефективне управління та оптимізацію матеріальних потоків.

ПРН 22. Забезпечувати управління підприємствами аграрного виробництва різних форм господарювання на засадах інноваційності та сталості.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Концептуальні засади середовища функціонування підприємницьких структур у сфері аграрного виробництва в умовах невизначеності та кризових ситуацій

Тема 1. Формування агробізнесу як об'єктивний процес суспільного поділу праці.

Агробізнес у системі ринкових економічних відносин. Глобалізаційні впливи на агробізнес. Сутність, структура й особливості розвитку агробізнесу. Цілі та принципи функціонування агробізнесу. Організаційно-правові форми аграрного підприємництва. Сутність і форми організації агробізнесу.

Тема 2. Агробізнес як логічне завершення процесу агропромислової інтеграції.

Перша сфера та її роль у розвитку агробізнесу. Друга сфера як головна ланка агробізнесу. Третя сфера та її роль у створенні кінцевого продукту агробізнесу.

Тема 3. Особливості процесу створення агробізнесу та його подальше ефективне функціонування.

Основи створення і функціонування агропромислових структур. Організація і планування власної справи у сфері аграрного виробництва. Нормативно-правові особливості юридичної легалізації функціонування аграрних підприємств. Особливості операційної діяльності аграрного підприємства та підвищення її ефективності. Складові організації агробізнесу. Автоматизація бізнес-процесів аграрного підприємства. Особливості впливу логістики в організації агробізнесу. Врахування природно-кліматичних умов регіонів в організації бізнес-процесів агробізнесу. Оцінка ефективності підприємницької діяльності структур агробізнесу: поняття ефективності, ключові складові та чинники впливу.

Тема 4. Стратегії розвитку сучасних фермерських господарств на засадах сталості.

Поняття «стратегія розвитку» з урахуванням особливостей агробізнесу. Загальні принципи розробки стратегії розвитку. Особливості стратегічного менеджменту фермерських господарств в Кіровоградському регіоні. Цілі стратегії інтенсифікації підприємств аграрного виробництва. Кластерний підхід у стратегічному розвитку підприємств аграрного виробництва. Стратегія розширення ринку збуту. Стратегія диверсифікації виробництва.

Змістовий модуль 2. Особливості менеджменту підприємств аграрного виробництва на засадах інноваційності та сталості.

Тема 5. Сутнісні засади функціонування підприємств аграрного виробництва в умовах трансформаційних змін в економіці.

Сутність менеджменту підприємств аграрного виробництва. Ключові особливості менеджменту функціонування підприємств аграрного виробництва різних організаційно-правових форм в сучасних умовах господарювання

Тема 6. Функції планування, організації, мотивації та контролю у менеджменті підприємств аграрного виробництва.

Особливості планування в сільському господарстві. Організація планової роботи в підприємствах аграрного виробництва. Сутність та зміст функцій організації. Види організаційних структур та їх характеристика. Поняття та зміст функції мотивації. Особливості мотивації в підприємствах аграрного виробництва. Сутність та форми контролю в менеджменті. Внутрішньогосподарський контроль в системі менеджменту підприємств аграрного виробництва.

Тема 7. Особливості прийняття та реалізації управлінських рішень в менеджменті підприємств аграрного виробництва.

Процес прийняття рішень як основа менеджменту. Чинники ризику та невизначеності при прийнятті управлінських рішень. Середовище функціонування підприємств аграрного виробництва.

Тема 8. Система управління ресурсами та витратами підприємств аграрного виробництва Кіровоградщини.

Основні ресурси підприємств аграрного виробництва на Кіровоградщині: їх особливості та можливості. Ефективність управління земельними ресурсами фермерських господарств із урахуванням регіональної специфіки. Соціально-економічна сутність трудових ресурсів та продуктивності праці. Особливості управління трудовими ресурсами в аграрному підприємстві. Організація залучення працівників та оплати праці. Особливості формування капіталу підприємств. Джерела формування фінансових ресурсів та оптимізація їх структури. Класифікація витрат підприємств аграрного виробництва. Сутність і завдання системи управління витратами. Ключові принципи системи управління витратами. Особливості впровадження системи управління витратами в центрах витрат та центрах прибутку.

Тема 9. Організація менеджменту маркетингової діяльності підприємств аграрного виробництва.

Сутність управління маркетингом підприємств аграрного виробництва.

Ключові проблеми маркетингу підприємств аграрного виробництва.

Організація маркетингової діяльності підприємств аграрного виробництва.

Модель маркетингової діяльності підприємств аграрного виробництва.

5. Система оцінювання та вимоги

Протягом семестру здобувач може отримати max. 60 балів, 40 балів виносяться на іспит. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів.

При виставленні загальної оцінки за іспит враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Таблиця 1

Рекомендовані мінімальні та максимальні пороги встановлення максимальної кількості балів для конкретних видів робіт

Види робіт	Мінімальний поріг	Максимальний поріг
Відповіді на теоретичне питання	Не оцінюється	1 бал
Розв'язок практичного завдання	1 бал	2 бали
Розв'язок кейсів	2 бали	6 балів
Участь в груповій роботі	2 балів	6 балів
Участь в симуляції	2 балів	12 балів
Написання есе	1 бал	2 бали
Підприємницький проект	8 балів	22 бали
Тести	0,2 бали	1 бал

Таблиця 2

Оцінювання видів робіт під час поточного оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів під час поточного оцінювання	Максимальна кількість балів за один вид робіт	Орієнтовна кількість робіт, яку має виконати здобувач аби отримати максимальну кількість балів за поточним оцінюванням при оцінюванні кожного виду робіт максимальною кількістю балів	В тому числі розподіл за рубіжними контролями, враховуючи розподіл балів	
				I	II
Поточне опитування/ тестування	8	1	8 відповідей/тестів	4/ 4 бали	4/ 4 бали
Розв'язування практичних завдань	2	2	1 практичні задачі		1/ 2 бали
Написання есе	4	2	2 есе	2/ 4 бали	
Групове розв'язування кейсових завдань, участь в груповій роботі	12	6	2 участі в груповому розв'язуванні кейсових завдань		2/ 12 балів
Участь в симуляційній грі	12	12	1 участь в симуляційній грі		1/12 балів
Виконання підприємницького проекту	22	22	1 підприємницький проект	1/ 22 балів	
Разом	60 балів			30 балів	30 балів

Таблиця 3

Матриця оцінювання підприємницького проєкту

Критерій 100%	Вищий стандарт (100%)	Відповідає стандартам (66%)	Наближення до стандартів (33%)	Нижче стандартів (0%)
Позиція автора 25%	Виклад позиції дає чітке та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми.	Робота дає чітке розуміння позиції автора з даної теми.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
	3,0	1,98	0,99	0
Докази та приклади 25%	Усі докази та приклади є конкретними та доречними, які пояснюють, як кожен з доказів підтверджує позицію автора.	Більшість доказів і прикладів є конкретними і доречними, пояснюють як кожен з доказів підтверджує позицію автора.	Щонайменше один із доказів та прикладів є релевантним та показує, як ці докази підтверджують позицію автора.	Докази та приклади не мають значення та/або не пояснюють позицію автора.
	3,0	1,98	0,99	0
Послідовність 25%	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить завдання трохи заплутаним.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваном у або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить завдання дуже заплутаним.
	3,0	1,98	0,99	0
Джерела 25%	Усі джерела, що використовуються для цитат, статистичних даних та фактів, є достовірними та цитуються правильно.	Усі джерела, що використовуються для цитат, статистичних даних та фактів, заслужують довіри, і більшість із них цитуються правильно.	Більшість джерел, що використовуютьс я для цитат, статистики та фактів, є достовірними та цитуються правильно.	Багато джерел є підозрілими (не заслужують довіри) та/або не цитуються правильно
	3,0	1,98	0,99	0

6. Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Довідник економіста сільськогосподарського підприємства / за ред. Ю. О. Лупенка та О. В. Захарчука. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2018. 600 с.
2. Зінчук Т., Куцмус Н., Усюк Т., Прокопчук О. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії. Підручник. ЦУЛ. 2023. 372 с.
3. Ільчук М.М., Барановська О.Д., Ус С.І., Дмитрук М.І. Підприємництво та організація агробізнесу в регіонах: навч. посібн. Київ, НУБіП України, 2021. 416 с.
4. Кудлай В. Г. Економіка і організація агробізнесу: практикум / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» ; В. Г. Кудлай. Київ : КНЕУ, 2020. – 211 с
5. Мазур К.В., Кубай О.Г. Менеджмент аграрного підприємства : навч. посібник. Вінниця, 2020. 284 с
6. Марченко О. М. Практикум з менеджменту: навчальний посібник. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. - 224 с.
7. Левицька І. В. Менеджмент підприємств за кризових умов: навчальний посібник. 2-ге видання / Е.В. Левицька. -. Львів : Новий Світ-2000, 2020. - 174 с.
8. Zhuo J. (2019). The Making of a Manager: What to Do When Everyone Looks to You. Ebury Press. 288 p.
9. P2M: A Guidebook of Project and Program Management for Enterprise Innovation. URL: <http://www.pmaj.or.jp>.
10. PMBoK: Project Management Body of Knowledge. URL: <http://www.pmi.org/PMBOK-Guide-and-Standards.aspx>.

Додаткові

1. Андрощук І.О., Рябоволик Т.Ф., Рябоволик Ю.В. Роль аграрного сектору економіки в забезпеченні продовольчої безпеки України та світу. Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство Випуск 45/2022. С. 10-14.
2. Андрощук І., Стоноженко Р. Особливості управління аграрними підприємствами України в умовах невизначеності та кризової ситуації. Центральнотукраїнський науковий вісник. Економічні науки, Вип. 9 (42). – Кропивницький: ЦНТУ, 2023. С. 252-259.
3. Андрощук І., Чабанюк Є. Трансформація сучасних методів та інструментів управління сучасними підприємствами в контексті викликів цифровізації. Центральнотукраїнський науковий вісник. Економічні науки, Вип. 9 (42). – Кропивницький: ЦНТУ, 2023. С. 260-271.
4. Мінцберг Г. Анатомія менеджменту. Ефективний спосіб керувати компанією. Київ : Наш формат, 2018. 408 с
5. Похибки мислення, або чому ми приймаємо неправильні рішення. URL: <http://www.management.com.ua/notes/bad-decisions.html>
6. Рябоволик, Т., & Андрощук, І. (2024). Сучасна технологія антикризового управління як інструмент операційного та виробничого менеджменту в організації в контексті забезпечення принципів стійкості та сталості в умовах індустрії 5.0. Економічний простір, (189), 390-395. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-68>
7. Стоноженко Р.В, Андрощук І.О. Ключові виклики у сфері функціонування підприємств агропромислового комплексу України в контексті досягнення цілей

економічної інтеграції на засадах сталості та інноваційності. Економіка та суспільство. 2024. No 62. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4052>

8. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / О. М. Сумець ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.

9. Тест «Лідерство» (з ключем). URL: http://inin.vntu.edu.ua/ukr/index.php?option=com_content&view=article&id=717:testliderstvo&catid=41&Itemid=967.

10. Тест «Оцінка комунікабельності та організаторських здібностей» (з ключем). URL: http://inin.vntu.edu.ua/ukr/index.php?option=com_content&view=article&id=736:test-otsinka-komunikabelnostita-orhanizatorskykh-zdibnostei-z-kliuchem&catid=41&Itemid=967.

11. Царенко І.О., Пітел Н.С., Липчанський В.О. Етика бізнесу як різновид професійної етики в контексті соціальної відповідальності підприємців та управлінських кадрів. Підприємництво та інновації, № 15 (2020) (Категорія «Б») <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/386>.

12. Androshchuk I.O., Lypchanskyi V.O., Pitel N.S. Self-management as a tool of improvement of the quality of management of modern enterprises. Центральнoукраїнський науковий вісник. Економічні науки, Вип. 8 (41). – Кропивницький: ЦНТУ, 2022. С. 244-252.

13. Panchenko, V., Ivanova, R., Viunyk, O., Androshchuk I.O., Guk, O. Forming a methodological approach to the management system of innovative activities at enterprises in conditions of economic development. Journal of Business Economics and Management, 23(5), 1155–1169. <https://doi.org/10.3846/jbem.2022.17804>.

14. Panchenko, V N., Viunyk, O., Androshchuk I., Guk, O. Methodological approach to the implementation of planning in the management system of innovative and production activities of enterprises for the sustainable economic development of the region. International Journal of Sustainable Development and Planning, Vol. 17, No. 8, pp. 2385-2392. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.170805>.

Інформаційні ресурси

1. How to Start a Startup.//Creative Commons. URL: <http://startupclass.samaltman.com>.

Онлайн-курси

1. Як створити стартап. Курс Стендфордського університету. Платформа: Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/Startup101/2015_T2/info (мова: відео – англійська з українськими субтитрами, тексти – українська)

2. Startup Entrepreneurship. Платформа: Coursera. URL: <https://www.coursera.org/learn/startup-entrepreneurship-from-idea-to-startup#syllabus> (мова: англійська з англійськими субтитрами)

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри ЕМ та КД, Протокол №1 від «28» серпня 2024 р